ГОДИНА XXII. На Цетињу, у суботу 30 јануара 1893. БРОЈ 5.

Излази сваког субота.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО УГАРСКУ на годину 4 ф., на по године 2 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.

За ВОЈНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ и све остале земље у ЈИНОСТРАНСТВУ и АМЕРИКУ: на годину 10 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата иде се у главном магазину подгоричког књижарника „Глас Црногорца“ на Цетињу, а може се и мимо управницима на пошту у Котор. Дописе шаљу се уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се, по простору који заузиму из петита. 1 петитак од реда за један пут, а за сваки други пут по 5 новчића. За огласе веће и на дуже вријеме погодити се.

Цетиње, 29 јануара.

Његово Величанство Цар Франц Јосиф примио је милостиво у особитој аудијенци Његову Свјетлост нашег Престолонаслједника Кнеза Данила, на пријеми Његовог одмарања у Бечу, на пут у Петроград.

Такођер је Његова Свјетлост том приликом имајућемо посјете са грофом Калнокијем, аустро угарскијем министром иностранијех дјела.

С пута Његове Свјетлости примили смо шљедеће бројјаве од бечког „Кор. Бира“:

БЕЧ, 26 јануара. — Присиво је Престолонаслједник Црногорски Данило и примјемо је посјете са грофом Калнокијем. Остаће овдје два три дана, па ће поћи у Петроград а послије у Париз.

БЕЧ, 27. јануара. — Цар је примио Кнеза Данила у партикуларној аудијенци.

БЕЧ, 28 јануара. — Кнез Данило је кренуо пут Петрограда.

Његова Свјетлост ст данас би имала присјеће у Петроград.

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 29 јануара.

За вијеме бављења у Берлину руског Престолонаслједника官пира гранадирскога пука, што носи име Цара Александра III, дали су у част високом госту ручак, при ком је Цар Вилхелм шљедећу здравицу изговорио: „Дозволите ми, Ваше Императорско Височанство, као старији мајмарал пука и сагласно стариномом обичају испити прву чашу у здравље Августијешега Родитеља Вашега Императорскога Височанства. Сви ми у нашем пуку храним живо у памети милостиве ријечи, којима је Његово Височанство Цар почастио свој пук, кад га је посјетио г. 1889. Многократни докази доброга расположенја Његовога према своме пуку, и живи интерес, којим се он вазда према њему односио, као пријатељско учешће, које он узимље у радосним догађајима моје породице и којој мисли Вашег Императорскога Височанства на тек свршеној свечаности служи великом пријаном — све то мене обвезује на најтоплију благодарност. У лицу Императора, Вашега Родитеља, ми сви гледамо не само Августијешега шефа пука, не само нашега најзнаменитијега камарада, него прије свега посиоца монархиних традиција и пријатељства, не једни пут посвједоченог уједа тијеснијех срдачнијех веза са мојим Предцима, које су у прошлој епохи биле запечатане крвљу како руских тако и пруских војника на бојишћу поља пред непријатељем. Подигните своје чаше и из свега срца усклакните Његовом Величанству Цару: Ура!“

Ова здравица је тешко смутила у Пешти, како јакљају петроградском „Н. Времену“, тако да се већ мисли, како ће се формулирати интерпелација о томе догађају и да Њемачкоп Цара не сарпеде: а Бисмарков орган „Хамб. Нахрихтен“ већ лиоуђу од радости што се покрећу прекоји Вилхелма Трећа.

Петроградски лист при на тијем прилјетстима труди се да убједи и једне и друге, тврдећи да се односаји рамата ни толико смутиваати у Пешти, па толико радовати у Сталу Бисмаркову. Много је вјероватније — вели руски лист — претити сјаниоме политичке положаја сјемачке владе, који се налазе у свези са питањем којеје ре форме. И ту би [illegible] у хотор бранилоца војног закона грофа Каприваја, који је на једном официјалном банкету говорио врло ратоборно.

„Н. Времја“ завршује: сво ће моћи по староме доћи Њемачкој сами догађаји не отвирају пештавало оних јаја, у чиме којијех је претпостављала пријатељству руском тијесно зближење са Аустријом и с Италијом.

Енглешки парламенат отворен је 31 јануара п. р. к. престолном бесједом Краљице Викторије, у којој наводимо шљедеће мјесто о иностраној енглешкој политици: „Моји односи са свијема иностранијем владама свеђер су пријатељски и добри. Од свијех влада имамо изјаве, које повољно говоре на одржање европског мира. Односно Уганде, коју ће британско источно африканско друштво напустити, сматрала сам за згодно, да изашљем неуспјелог и вјештог повјеренина на лице мјеста, који је снабдјевен нужнијем средствима за своју сигурност и који ће имати да новцем одходна средства, што се имају односно Уганде употребити. Поводом питањем догађаја у Египту, закључила сам, да се овдјешња енглешка посада мало појача. Ова мјера не значи промјену, нити измјену модификацију оних јемстава, што их је моја влада повремено тједе окуражаје Египта давала. Кедиве је изразио на моје задовољство да ће се и у будуће држати пријатељских обичаја, те да ће се у политичкијем пословима свагда с мојом владом посавјетовати.“

У расправи о адреси изјавио је прекјашњи министар лорд Салзбери, да је потпуно задовољан с поступком садашње владе у питању о Египту и Уганди; и по томе сад ће штампа тројног савеза ликовати, изјавивши то као доказ, да лорд Розбери наставља њиној политику конзервативне странке.

„Н. Времја“ пише у очи отварања енглешког парламента о спољашњој политици Гледстонова кабинета што слиједи: „Изгледа, да ће Гледстон у почетку своје владавине оставити пуну слободу министру иностранијех дјела лорду Розберију, који очевидно тежи да укреме традиције „политике слободнијех руки“ покојнога лорда Биконсфилда... И ако Гледстон не буде принуђен од радикалаца, врсте Јибушерово, да задржи мало свога друга у кабинету, може се очекивати, да ће и у међународнијем питањима забавнијe важности лорд Розбери покушати, да се држи тога правца. Глава енглешког либералног министарства добро ће учинити, ако промисли на вријеме о томе, да пријатељско уважење, које је према њему лично неки јевропски кабинети, не може предвјетити трајно, на којих почиње унутрб сопствених интереса.“

СРПСКИЈЕМ ЛИСТОВИМА

„Шабачка“, београдском „Срп. Гласу“, загребачком „Сриобранцу“, новосадском „Бранику“ и „Застави“, и београдскијем „Дневном Листу“ и „Полету“, као и бечком „Фрајденботу“, петроградскијем „Хералду“ и другијем листовима, који устадоше противу црногорскијех намјештаја.

Прије свега [illegible] на браћ[illegible] и [illegible] [illegible] [illegible]

оно за чем Његово племенито срце [illegible] и за једног гласа нашу се „Живио Ваш[illegible] Г. В. Брајановић подигао је чашу за здравл[illegible] Вел. Височ. Кнегиње Милене, мајке прих[illegible] горене, свет се зарори „Живјела [illegible] на мајка прногорена!“ Трећу је чашу подигао председник читаонице г. в. Лука Ненезић за здравље Вел. Сајет. Кнеза Марка, покровитеља овог просвјетног дома, под чијим окриљем овако чврсто развија се и морала настојеа ово просвјетно друштво, на које [illegible] друштво једногласно усклинуло: [illegible] Покровитељ!“ и тако су и [illegible] здравице слиједиле уз пјевање „Убави [illegible] Црној Гори“ — „Онамо — 'амо за брда она“ и много друге пјесме и по томе се бранили вољубиво и друг другу нову годину честитасмо, па наставе приступисмо и ручној трпези. Ве остадосмо до скоро два сата послѣ поноћи, у најбољем складу и весељу. [illegible] радости и дубоке међу собом; није ово се одазва састанак. Нека Бог и умирјеђ увјрди ову дубоку међу нама.*)

Један члан.

*) Прије [illegible] друге и [illegible] [illegible] друштву [illegible] [illegible] доцнију научите се [illegible] [illegible] У.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Зобљ[illegible]ту ливаде.

Сијено је још и данас главна сточна храна у Србији. Бројни су примјери, и то махом по[illegible] и огледи, да наш пољопривредник припрема за исхрану своје стоке другу ништа, као н. пр. стоку репу, кукар, грахорицу и т. д. или да подиже дјетелинте. Све ово се по и прегиде да спреми осим сијена још какво друго ниво, то ће бити [illegible] кукурузовина) и лисник, и то махом и [illegible]

Због тога [illegible] ливаде су у нашој пољопривреди и данас од великог значаја, јер од њих зависи исхрана или опадање сточарства, једне најважније гране од земљорадње, без [illegible] би успјех у земљорадњи, под условима у којима смо ми, био немогућ.

Пуног основа има ова изрека, која вели: „Без сијена нема хране, без хране нема стоке, без стоке нема ђубрета, без ђубрета нема жита, а без жита нема пара!“

На жалост ми неодлажемо ливадарству онакве своје пажње. Неку се овом приликом заустављати то понекиме ово наше нехе и небрежење у том погледу; али ћу се зауставити на једном обичају који влада готово у цијелој Србији, а који је страно убитачан по ливадарство.

Стока се од прве а јесени а нарочито прољеће пушта у ливаде, рада паше. Јесења испаша донекле је и корисна, али чим наступе лочари, онда је штетна, јер приљеже туђе стоку и стока гази ливаду и прави од ње бајгиште. Прољетна испаша никако не може бити корисна, већ од огромне штете; јер, с рано прољеће ливада не може дати добре паше, а што се дубље у лето стока пушта на ливаду, то јој се сва већма приноси одузима.

По пољ[illegible] се штета ливадама, односно [illegible], наносе отуда, што се ливаде ништа не бране.

Одмах, чим се снијег [illegible] тоне [illegible] земља [illegible] воде, [illegible] земљорадници пуштају стоку на ливаде

отеку гази и гдје год могу спусти ту и увиђа, а тамо или утјерају дубоко у земљу да се тешко [illegible] или набиде на воду да се исуше. [illegible] чиме се чим се [illegible] суша [illegible] земља јако увиђа и мијешана земља [illegible] стварне, да се у оновременој [illegible] у приносу одсјеч много [illegible].

Ја неку мисао говорити о штети коју чини ваше забрањивање ливаде, већ ћу само навести један примјер који се неко средно и мене тиче.

У мојој горњобиљеском гајо и ја имам ливаду, обично је држати стоку по ливадама до пара Константина. То су добре и сочне ливаде, и ја би се рано набрањивало, могао би се с успјехом три пута прено дета косити. А ово ваше сад бива:

Стока до пара Константина ливаде загази и утрне, тада се од пруће ово [illegible] и утрнене снеку те скоро стигу напредовати и на послетку дају слаб приносе.

Још и ово [illegible]:

Воде се [illegible] и поплаве ливаде. Какво је водо[illegible] сијено, сами знате! Приносе је и тим [illegible] сијено. Отава се коси дошла у [illegible] и она пропала!

А кад се уђемо од 1 марта [illegible] сијена стоке пустити на ливаде, онда би се оне три пут [illegible], и давале добар приносе и по квалитету и по количини; а тим би много ваше уштеде.

Од свијешног прољетњег напасања ми имамо само штете; с тога надати је се да ће општине овога прољеће рано набрањивати ливаде.

Кметови и одборници, и ви остала браћо пољопривредници, забраните рано своје ливаде, на Лето видјети ћете хете имати сијено видјеј; јер у колико раније ливаде забраните, у толико ће вам оне више родити, и у толико ће вам оне дати ваше хране за стоку, да вам се идуће зиме и прољеће не сврше...

Сад је овоме пријеме за то вам се и напомиње. Овај годеми снијег скоро ће да бјуне, ливаде ће се натопити и расцвјетати, и пустите ли стоку да вам утаре ливаде, онда не проширујте своје котаре, већ сјеците лисник! А тешко овом пољопривреднику, који на лиснику [illegible] ...

(„Тем[illegible]“)

(Трговина.) Ово су цијене на пијачном пазарима:

Подгорица [illegible].

Вол [illegible] сума од 120 кила 50—[illegible] ф. — Брава [illegible] и мања сума 3—4 ф[illegible]. — Уримтини [illegible] кило 6½ новч. — [illegible] урмтиновина 1 кило 7 новч. — [illegible] 1 кило 8 новч. — Овце 1 кило 5 новч. — Јечам 1 кило 5 новч. — [illegible] 1 кило 7—8 новч. — Кромпир 1 кило [illegible] — [illegible] 1 кило 3 новч. — Мас[illegible] кило 70 новч. — Сир 1 кило 25—30 новч. — Вуна 1 кило 60—70 новч. — Восак [illegible] 1 ф. и 25 новч. до 1 ф. и 30 новч. — [illegible] у листове 1 кило 30—40 [illegible] новч. — Дабуке [illegible] кило 8—9 новч. [illegible] 1 кило [illegible] 40 новч.

Данје витамине цетињ[illegible] ни[illegible] вода.

Главни услови за одржање живота, јесу ваздух, који дишемо и вода, коју пијемо. Без тога да [illegible] живе [illegible]. Али ни

ито и данас имо још много њих, који не довољно [illegible] чистог ваздуха, тако су дуго времена [illegible] мали, да није нужно на води особиту пажњу посветити.

Да свака вода није добра за пиће и да рјешна вода може бити узрок болјести, то се је дуго времена од чести зборило, па чести порицало. Дубљим испитивањем тога није се много знало. Тек у новије доба, [illegible] 1848 овамо, од ваше су [illegible] Енглеској [illegible] мишљење, да води [illegible] у распо[illegible] [illegible] која је баш тада владала, тек од тада тако питање о води да се обиљежје [illegible].

Особито [illegible] у [illegible] годинама [illegible] [illegible] чуном, да се изјачинним испитивањем [illegible] [illegible] сумње представи страховит помор, који је у свијем слијеђеним човјечанственога друштва [illegible] од тога, што се не [illegible] рјешна вода. Што су више напредовали, тодјн [illegible] и медицинска испитивања, у томе више постајаше извјесно, да великим дио [illegible] болјести [illegible] у води се [illegible] [illegible] органазама, који могу да се [illegible] [illegible] у ваздуху, води и земљишту. Због тога и право [illegible] данашње хигијене као најважнију [illegible] [illegible] чистоће у околини човјечјој. А то је било до сада јако занемарено. Легла заразних болестина [illegible] у нечистим становима, у поквареном ваздуху и прљавој води. Нечиста вода без сумње је врло [illegible] мјесто за развијање тих [illegible] [illegible]. То показује свако испитивање [illegible] [illegible] [illegible]

укупног остатка	0·2736 грама
у том остатку има инорганских материја	0·1094 „
у том остатку има органских материја	0·0660 „
калцијумкарбонат	0·0662 „
магнезијумкарбонат	0·0221 „
сумарне киселине	0·0112 „
хлора	0·0217 „
азотне киселине	0·0123 „
азотасте киселине	0·0000 „
амонијака	0·0000 „

Да се оксидације органске материје, потребно је за 100 кубика сантиметара воде 0·00741 грам калијумперманганата.

в) Микроскопско испитивање.

Од микроорганизама налазе се у тој води: микококи, бактерије, конци бацила, хладотрихи, монаде, дијатомеје; на посљетку мало се нађе појединих комадића дрвета и влакна.

Сравнимо да сада бројне и сродне ових анализа са оним поменутим бројним границама и констатујмо добро пијаћу воду, показаћемо тако, да **Област према своје хемијском и чисто санитарном принципу, у потпуно одговара изврсној пијаћој води**, а да против да она буде на бактериске односно паразитске органске материје пријеки домаћене границе, а осим тога показано је у том микроскопским испитивањем и присутство инфузорија тј. ситних животиња, **ушљед чега се са здравствене ноге гледишта ова вода не смије употребљавати за пиће.**

Ф. Јергочић.

ЧИСТ РАЧУН — ДУГА ЉУБАВ.

(Мале објашњења.)

У оно прошлог Божића уредништво „Гл. Црногорца" примило је и одмах (24 децембра у „Гл." броју) штампало мјесечни рачун „Срп. књиж. задругу". У томе извјештају стоји да је у Црној Гори уписао **само 67 чланова** у „Задругу". Овај исти број задругара из Црне Горе био је и у ранијим извјештајима у свијема српскијем листовима. И то ми је нидало у очи, али сам мислио, да је то још оно! прва јавности предати извјештај управе, па га можда позно или поново саопштавају. Као му друго, чим потоњи извјештај управе јаво ми је изненадио, управо — збунио, тиском више, што сам још у самом почетку децембра добио писмо од г. Уроша Благојевића благајника друштвеног (које и сад имам при себи), у коме ми јавља да је примио и трећу партију новаца, коју сам му ја положио извјестио. И уз то ради веће тачности воли у писму, да је примио (до онда) од мене:

За 1 добротвора динара у зл. .	200
„ 62 оснивача „ „ „ .	620
„ 35 уплатаца „ „ „ .	210

Дакле — за **98** чланова. Од тога није послато 10 дин. за уписатог члана оснивача г. Ф. Јергоића, који ми је при упису казао да ће тај улог за ме управо у Београду предати један господин, с којим он има рачуна, и да му је за то већ писао. При сарадњи новаца — улога — ја сам у писму благајнику напоменуо. Остало је на истом рачуну. Осим ме је г. благајник послао, осим свијех 10 још 12 динара, и том приликом (а и прије тога неколико пута) напоменуо ми је: да имам право као друштвени повјереник задругин 2%, а бити бесплатнијем чланом задруге. Ја сам му на то као и прије пут одговорио: да сам рад, и — управо сматрати за пријатну душност потпомоћи једну так друштвенки бесплатно, иначе ми то тражити плате, те с тога захвљујем ми предлогу бесплатно чланствовати (и одмах сам свој улог послао) и остати „оснивачем". Пошто сам послао трећу партију скупљених улога од чланова под мене уписатијех, продужио сам упис, па сам рачун и списак чланова, и послао и остатак улога од свијех чланова у новцу до 1892-ог год. уписатијех под мене на Цетињу. Потоњи из прошле 1892-ге списак чланова штампан је у 52-ом броју „Гл. Црногорца" од 12 децембра. Завршо ми до тог дана уписато је било под мене лица:

1 добротвор с улогом од	200 дин. у зл.
62 оснивача „ „ „	620 „ „ „
48 чланова „ „ „	288 „ „ „
Свега **111** члана с улогом од **1148** дин. у зл.	

Одмах сам учинио закључни рачун и послао и остатак улога, те тако сво подмирио. Само нијесам послао новаца за 5 чланова који су раније били уписани, а који су ме молили: да их за новац причекам до новога јануара, док пошаљу плату. Они су се под тим поводом и уписали, а ја држећи их за сигурне и да би што више „задругара" било, примио сам их за чланове и уврстио у списак, који сам послао друштвеној управи с питањем: може ли она чекати за овај новац? Ни до данас нијесам добио одговора, као ни толико пута (још од јесенас) тражене карте чланства и правила. Па чак нијесам добио ни одговора о пријему потоње партије новаца послате још 1. децембра 1892!

По свему, дакле, као и по писму г. благајника друштвеног, види се: да је још у новембру мјес. управа задруге имала пред собом списак од **98** чланова под мене уписатијех, па и новац од улога мојијех, а она — т. ј. управа — шаље мени доцем фра извјештај, у коме стоји да Црне Горе само **67 чланова**! Зашто је то — ја не знам, али знам то: да сам редовно давао у „Гл. Црногорца" јавни рачун о свијема уносима, а знам да тај лист читају сваки, па и извјештај управе, и да се они не слажу ни по одбитку времена, које мора протећи у пошљаку и примању новаца, па сам рад да буде — чист рачун, као што и јесте под мене. А ако је нешто несоразумљиво или погрешно, то молим управу „срп. књиж. задругу" да ми је добро исправити је.

Нека ми се не замјери, што сам приморан оволико мјесити, јер — чист рачун — дуга љубав.

Цетиње 27 јануара 1893.

П. Поповић.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(**Књижевни оглас.**) Отворена подписка за 1893 году на большом свакодневном политическом, общественном и литературном изданіе съ безплатными еженедѣльными иллюстрированными приложеніями „**Московскія Вѣдомости**", IV. годъ изданія.

Программа: 1) Дѣйствія Правительства: Состоявшіяся узаконенія, Высочайшія повелѣнія, циркуляры г. г. министровъ и проч., и проч. — 2) Хроника событій въ Россіи. — 3) Телеграммы собственн. корреспондентовъ. Свѣжаго Телеграфнаго Агентства, Гаваса и пр. — 4) По чужимъ краямъ. Обзоръ событій за границею. Еже дневное политическое обозрѣніе. — 5) По Россіи. Изложеніе событій, занимающихъ общество. — 6) Среди газетъ и журналовъ. 7) Дневникъ. Фельетонъ по разнымъ вопросамъ, интересующимъ общество. Маленькій альбомъ. — 8) Москва. — 9) Изъ подъ Москвы. Фельетонъ еженедѣльный. — 10) Театръ и музыка. — 11) Петербургскія письма. — 12) Корреспонденціи отъ собственныхъ корреспондентовъ: сообщенія изъ провинціи и изъ-за границы. — 13) Внутренняя жизнь. — 14) Иностранная жизнь. Краткія извѣстія о выдающихся фактахъ. — 15) Московская биржа. Вѣсти съ биржи. Курсъ. Причины повышенія и пониженія его и проч. — 16) Судебная хроника. — 17) Смѣсь. — 18) Справочный отдѣлъ. — 19) Рекламы и объявленія. Кромѣ всего этого, ежедневно въ фельетонѣ газеты помѣщаются: романы, повѣсти, разсказы, очерки и т. д. Два раза въ мѣсяцъ въ фельетонѣ идетъ литературно критическое обозрѣніе и столько же разъ научный фельетонъ. Въ текстѣ (листы, помимо вышеприведенной программы, идутъ отдѣльныя статьи по разнымъ вопросамъ общественной жизни.

Бесплатныя получаютъ кромѣ большой и еженедѣльной политическо-общественной газеты еще иллюстрированныя художественно-литературныя, которыя составятъ въ годъ нѣсколько изящныхъ сборниковъ литературы и искусства.

Безплатно 52 приложенія.

Подписная цѣна на еженедѣльную „Московскую Газету" съ безплатными иллюстрированными приложеніями съ доставкой и пересылкой заграницу: на 1 годъ 14 р.; на ½ года 8 р.; на 3 мѣс. 4 р.; на 1 мѣс. 1 р. 50 к.

„**Дневник Листа**" излази у Београду. Сваки дан у великом формату („Лист"), цијена му је на Србију 4 дин. на стране земље 4. фор. 50 новч. на три мјесеца. Најбољи и најраспрострањенији лист у цијелом Српству. Излази у 4000 примјерака и има најјаче огласе. Доноси политичке и привредне чланке о српским и страним приликама. Опширан преглед политичких догађаја у свијету. У рубрици „Српство" говори о приликама, свих српских земаља. Доноси најновије београдске и вијести из унутрашњости Србије. Донесе и Србије и са стране. Два подлиска, оригинале и преводе. Нарочиту пажњу обраћа на рубрике: Књижевност; Позориште; Умјетност; Различности. Доноси интересне листе из страних листова. Од политичких листова најчешће се баве тиковачким и индустриским питањима. Најјагоднија листа за огласе, јер излази у највише примјерака. — Не закрјешимо ниједно мало се новонаћо бројева бесплатно на увиђај.

Претплата на Аустро-Угарске може се слати и поштанском упутницом у Земун. Адреса: Redaction „Dnevni List". — Zimony (post restante).

Београд, 20. Децембра 1892:

Издаваштво и уредништво.

„Дневног Листа"

(**Нов књижевни лист!**) Добили смо претплатни позив на „Гласник" за забаву и науку, што ће у Београду излазити сваког 10, 20 и 30 дана у мјесецу на табаку и подлиску велике осмине.

У овом позиву уредник листа проф. М. Павловић између осталога вели: Уважавајући потребу, рјешили смо се да издајемо лист, у коме ћемо се трудити, да радовима наших признатих књижевника, српским мјешати и вјерама омиљено лијепу српску књигу, и у омладини српској, да будимо вјешају свијест, васпитавајући је идеалима наших предака, који су нас вјеру својом мјешали и чували. Јако нам лежи на срцу, да нашим својим подулевом помогнемо, да се створи један духовни центар за све послешње на просвјетном и културном пољу, и да тако, колико се можемо, пригнемо идеалу нашег народног образовања. Подулеба, које желимо да изведемо, а за које ћемо жалити на материјалијех, па других штрева, да лијепом књижевношћу утичемо на облагорођавање духа у новоме поколењу, и да тиме, поступ о спремамо за велике и свете задатке, што му предстоје увјерени смо, потпомоћи ће сви пријатељи, којима је мила лијепа српска пјесма, којима је драга српска књига. Нијесмо није у стању тако и толико да облагородимо српску душу, да оплемени осјећаје српске срце и вјери, да очистимо дух и срце наше омладине, па пјесма и прози, која му буди и одгајамо пјеру у старе умове. Нијеби у корак за новима прогреса и културе страних, обриснимо сврха, ми треба да прегрмимо, и ми се трудимо да не напустимо оне идеале, који су наше старе научили, да нас остане свему ревности, иначе у лијепу будућност, одоше се увиђе помоћи.

Ова ведра дана, нова пролећа српског и рађај сунца ослобођења нашега. Не нађемо ли вјеке за живот народа и дрвета у нама самима; не буде ли могла да васпита и очисти душу омладине наше и женског чељадета, тужна јена, што се сјетна разлеже са дворе равнога поља Косова; не буде ли нас подигла српска прича и пјесма на оно дјеловање, у коју нас баца пијели запад, разни патриотски програми неће нас подићи, неће ослободити на ујединити. Ако српска књига не буде пропјевала дубави међу браћом, и пророк нова, боља живота Србинова; ако она не буде будилац врлина српских, успаваних, то ће бити!

У овим тешким а значајним данима (који већ три деценија трају) за будућност српства спомоћимо, пружимо братску руку. Србе брате и Србинче селе — отвори нам дворе чиста срца своја, и прими нас са оваквом љубављу, са којом ти ми лијепо дворе српске походимо.

Аманет нам пјесмом просијете наше: аманет нам пророци јесних дана српска живота, дођите с нама на заједнички посао, да приложите по коју камен у темељ лијепе зграде будућности српске; дођите, поздрава наше дочекајте шудим братским загрљајем.

Од многих сарадника, који ће на листу радити споменућемо неке: Борко Тодоровић професор, Боша Кнежевић професор, Бранислав Нушић, Војислав Илић, Драгомир Илић, Драгомир Брана, Dr. Др. Стојановић, Dr. Др. Ђурић, Дејан Хајм. Ђока Поповић, Вл. М. Јовановић професор, Живко Анђелић, Илија Вукићевић професор, Јанко Веселиновић, Коста Арсенијевић, Лаза Комарчић, Љуб. М. Протић професор, М. П. Шапчанин, Коста Стојановић професор, М. Ђ. Призренац, Љубомир, Момчило Мијаиловић професор, Милош Пајановић проф., Милорад Ј. М., Мил. Шевић пред., М. Мајсор, Јеленко Михаиловић пред., Dr. Мидено Р. Весић уред. „Правника", Dr. Grotewitz б. уредник, Magazin-a für Literatur, Саво Ст. Рачета, С. Мијаиловић, Душо Зора професор, H. Tovore, Dr. Rehkopff, Пет. М. Илић професор, С. Сремац професор, Сиро Калић професор, Раста Стојановић, Чеда Мијатовић, Раста Одаћић, Н. Трисић адвокат, Claude, Св. М. Јелић, С. Авраамовић, Ђ. Селић, Ж. Бал., J. Угричић, и многи други.

Листу је цијена годишње 6 фор. а може се претплата послати и преко књижара Браће Јовановића у Панчеву, Арсе Пајовића у Н. Саду и Јована Карамите у Земуну.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 28 јануара.

(**Личне вијести.**) Онамадне су пристјели из Дубровника, грофе Сорбеј, секретар француске легације, и г. П. Д. Вурцел секретар Царско-руске легације. — Г. кан. Ангел повратио се здраво са свога пута по унутрашњости; и јучер је одовле кренуо пут Атине. Овај при Норвежац у Црној Гори стекао је оне симпатије међу нама и оставио лијепу успомену — прис „лиже", које се већ набављају и на нама по свијету клиза.

(**Одликовања.**) Његово Високаство изволило је одликовати г. капетана X. Ангела, аташеа генералног штаба краљевско норвешког; г. Марка Вукановића инжинира грађевина и г. Лазара Мијушковића инжинира рудокопа IV. степеном Данилова реда. Г. Назим-бег секретар царско-отоманског посланства на Цетињу одликован је III ијем степеном Данилова реда, а не IV ијем као што је погрјешио стало у продмрошлом броју нашег листа.

(**Врјеме.**) У почетку ове седмице опет смо имали велику студен, која слазила до 23 степена Р. испод ништице. Од јучер је опет свијет почео падати по приоме, који стоји у цјелости на брегове по нарошти.

(**У српску књижевну задругу**) уписали су се код друштвеног повјереника г. Павла Поповића свједоци:

За оснивача: г. Др. С. Отљановић, окр. лекар (у Нишићу); г. Васо Вуковић свештеник (Бар). г. Мајор Божовић бригадни ађутант.

За улагача: Читаоница у Колашину.

Потоња сума од пр. год. дин. у зл.	1148
Садашња „ „ „	36
Укупно дин. у злату	1184

Свега **119** чланова.

укупног остатка . . . . 0·2736 грама
у том остатку има инорганских материја . . . . 0·1094 „
у том остатку има органских материја . . . . 0·0660 „
калцијумкарбонат . . . . 0·0662 „
магнезијумкарбонат . . . . 0·0221 „
сумарне киселине . . . . 0·0112 „
хлора . . . . 0·0217 „
азотне киселине . . . . 0·0123 „
азотасте киселине . . . . 0·0000 „
амонијака . . . . 0·0000 „

Да се оксидације органске материје, потребно је за 100 кубика сантиметара воде 0·00741 грам калијумперманганата.

в) Микроскопско испитивање.

Од микроорганизама налазе се у тој води: микококи, бактерије, конци бацила, хладотрихи, монаде, дијатомеје; на посљетку мало се нађе појединих комадића дрвета и влакна.

Сравнимо да сада бројне и сродне ових анализа са оним поменутим бројним границама и констатујмо добро пијаћу воду, показаћемо тако, да **Област према своје хемијском и чисто санитарном принципу, у потпуно одговара изврсној пијаћој води**, а да против да она буде на бактериске односно паразитске органске материје пријеки домаћене границе, а осим тога показано је у том микроскопским испитивањем и присутство инфузорија тј. ситних животиња, **ушљед чега се са здравствене ноге гледишта ова вода не смије употребљавати за пиће.**

Ф. Јергочић.

ЧИСТ РАЧУН — ДУГА ЉУБАВ.

(Мале објашњења.)

У оно прошлог Божића уредништво „Гл. Црногорца" примило је и одмах (24 децембра у „Гл." броју) штампало мјесечни извјештај управе „Срп. књиж. задруге". У томе извјештају стоји да је у Црној Гори уписао **само 67 чланова** у „Задругу". Овај исти број задругара из Црне Горе био је и у ранијим извјештајима у свијема српскијем листовима. И то ми је нидало у очи, али сам мислио, да је то још оно! прва јавности предати извјештај управе, па га можда позно или поново саопштавају. Као му друго, чим потоњи извјештај управе јаво ми је изненадио, управо — збунио, тиском више, што сам још у самом почетку децембра добио писмо од г. Уроша Благојевића благајника друштвеног (које и сад имам при себи), у коме ми јавља да је примио и трећу партију новаца, коју сам му ја положио извјестио. И уз то ради веће тачности воли у писму, да је примио (до онда) од мене:

За 1 добротвора динара у зл. .	200
„ 62 оснивача „ „ „ .	620
„ 35 улагача „ „ „ .	210

Дакле — за **98** чланова. Од тога није послато 10 дин. за уписатог члана оснивача г. Ф. Јергоића, који ми је при упису казао да ће тај улог за ме управо у Београду предати један господин, с којим он има рачуна, и да му је за то већ писао. При сарадњи новаца — улога — ја сам у писму благајнику напоменуо. Остало је на истом рачуну. Осим ме је г. благајник послао, осим свијех 10 још 12 динара, и том приликом (а и прије тога неколико пута) напоменуо ми је: да имам право као друштвени повјереник задругин 2%, а бити бесплатнијем чланом задруге. Ја сам му на то као и прије пут одговорио: да сам рад, и — управо сматрати за пријатну душност потпомоћи једну так друштвенки бесплатно, иначе ми то тражити плате, те с тога захвљујем ми предлогу бесплатно чланствовати (и одмах сам свој улог послао) и остати „оснивачем". Пошто сам послао трећу партију скупљених улога од чланова под мене уписатијех, продужио сам упис, па сам рачун и списак чланова, и послао и остатак улога од свијех чланова у новцу до 1892-ог год. уписатијех под мене на Цетињу. Потоњи из прошле 1892-ге списак чланова штампан је у 52-ом броју „Гл. Црногорца" од 12 децембра. Завршо ми до тог дана уписато је било под мене лица:

1 добротвор с улогом од	200 дин. у зл.
62 оснивача „ „ „	620 „ „ „
48 чланова „ „ „	288 „ „ „
Свега **111** члана с улогом од **1148** дин. у зл.	

Одмах сам учинио закључни рачун и послао и остатак улога, те тако сво подмирио. Само нијесам послао новаца за 5 чланова који су раније били уписани, а који су ме молили: да их за новац причекам до новога јануара, док пошаљу плату. Они су се под тим поводом и уписали, а ја држећи их за сигурне и да би што више „задругара" било, примио сам их за чланове и уврстио у списак, који сам послао друштвеној управи с питањем: може ли она чекати за овај новац? Ни до данас нијесам добио одговора, као ни толико пута (још од јесенас) тражене карте чланства и правила. Па чак нијесам добио ни одговора о пријему потоње партије новаца послате још 1. децембра 1892!

По свему, дакле, као и по писму г. благајника друштвеног, види се: да је још у новембру мјес. управа задруге имала пред собом списак од **98** чланова под мене уписатијех, па и новац од улога мојијех, а она — т. ј. управа — шаље мени доцем фра извјештај, у коме стоји да Црне Горе само **67 чланова**! Зашто је то — ја не знам, али знам то: да сам редовно давао у „Гл. Црногорца" јавни рачун о свијема уносима, а знам да тај лист читају сваки, па и извјештај управе, и да се они не слажу ни по одбитку времена, које мора протећи у пошљаку и примању новаца, па сам рад да буде — чист рачун, као што и јесте под мене. А ако је нешто несоразумљиво или погрешно, то молим управу „срп. књиж. задругу" да ми је добро исправити је.

Нека ми се не замјери, што сам приморан оволико мјесити, јер — чист рачун — дуга љубав.

Цетиње 27 јануара 1893.

П. Поповић.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(**Књижевни оглас.**) Отворена подписка за 1893 году на большом свакодневном политическом, общественном и литературном изданіе съ безплатными еженедѣльными иллюстрированными приложеніями „**Московскія Вѣдомости**", IV. годъ изданія.

Программа: 1) Дѣйствія Правительства: Состоявшіяся узаконенія, Высочайшія повелѣнія, циркуляры г. г. министровъ и проч., и проч. — 2) Хроника событій въ Россіи. — 3) Телеграммы собственн. корреспондентовъ. Свѣжаго Телеграфнаго Агентства, Гаваса и пр. — 4) По чужимъ краямъ. Обзоръ событій за границею. Еже дневное политическое обозрѣніе. — 5) По Россіи. Изложеніе событій, занимающихъ общество. — 6) Среди газетъ и журналовъ. 7) Дневникъ. Фельетонъ по разнымъ вопросамъ, интересующимъ общество. Маленькій альбомъ. — 8) Москва. — 9) Изъ подъ Москвы. Фельетонъ еженедѣльный. — 10) Театръ и музыка. — 11) Петербургскія письма. — 12) Корреспонденціи отъ собственныхъ корреспондентовъ: сообщенія изъ провинціи и изъ-за границы. — 13) Внутренняя жизнь. — 14) Иностранная жизнь. Краткія извѣстія о выдающихся фактахъ. — 15) Московская биржа. Вѣсти съ биржи. Курсъ. Причины повышенія и пониженія его и проч. — 16) Судебная хроника. — 17) Смѣсь. — 18) Справочный отдѣлъ. — 19) Рекламы и объявленія. Кромѣ всего этого, ежедневно въ фельетонѣ газеты помѣщаются: романы, повѣсти, разсказы, очерки и т. д. Два раза въ мѣсяцъ въ фельетонѣ идетъ литературно критическое обозрѣніе и столько же разъ научный фельетонъ. Въ текстѣ (листы, помимо вышеприведенной программы, идутъ отдѣльныя статьи по разнымъ вопросамъ общественной жизни.

Безплатныя получаютъ кромѣ большой и еженедѣльной политическо-общественной газеты еще иллюстрированныя художественно-литературныя, которыя составятъ въ годъ нѣсколько изящныхъ сборниковъ литературы и искусства.

Безплатно 52 приложенія.

Подписная цѣна на еженедѣльную „Московскую Газету" съ безплатными иллюстрированными приложеніями съ доставкой и пересылкой заграницу: на 1 годъ 14 р.; на ½ года 8 р.; на 3 мѣс. 4 р.; на 1 мѣс. 1 р. 50 к.

„**Дневник Листа**" излази у Београду. Сваки дан у великом формату („Лист"), цијена му је на Србију 4 дин. на стране земље 4. фор. 50 новч. на три мјесеца. Најбољи и најраспрострањенији лист у цијелом Српству. Излази у 4000 примјерака и има најјаче огласе. Доноси политичке и привредне чланке о српским и страним приликама. Опширан преглед политичких догађаја у свијету. У рубрици „Српство" говори о приликама, свих српских земаља. Доноси најновије београдске и вијести из унутрашњости Србије. Донесе и Србије и са стране. Два подлиска, оригинале и преводе. Нарочиту пажњу обраћа на рубрике: Књижевност; Позориште; Умјетност; Различности. Доноси интересне листе из страних листова. Од политичких листова најчешће се баве тиковачким и индустриским питањима. Најјагоднија листа за огласе, јер излази у највише примјерака. — Не закрјешимо ниједно мало се новонаћо бројева бесплатно на увиђај.

Претплата на Аустро-Угарске може се слати и поштанском упутницом у Земун. Адреса: Redaction „Dnevni List". — Zimony (post restante).

Београд, 20. Децембра 1892:

Издаваштво и уредништво.

„Дневног Листа"

(**Нов књижевни лист!**) Добили смо претплатни позив на „Гласник" за забаву и науку, што ће у Београду излазити сваког 10, 20 и 30 дана у мјесецу на табаку и подлиску велике осмине.

У овом позиву уредник листа проф. М. Павловић између осталога вели: Уважавајући потребу, рјешили смо се да издајемо лист, у коме ћемо се трудити, да радовима наших признатих књижевника, српским мјешати и вјерама омиљено лијепу српску књигу, и у омладини српској, да будимо вјешају свијест, васпитавајући је идеалима наших предака, који су нас вјеру својом мјешали и чували. Јако нам лежи на срцу, да нашим својим подулевом помогнемо, да се створи један духовни центар за све послешње на просвјетном и културном пољу, и да тако, колико се можемо, пригнемо идеалу нашег народног образовања. Подулеба, које желимо да изведемо, а за које ћемо жалити на материјалијех, па других штрева, да лијепом књижевношћу утичемо на облагорођавање духа у новоме поколењу, и да тиме, поступ о спремамо за велике и свете задатке, што му предстоје увјерени смо, потпомоћи ће сви пријатељи, којима је мила лијепа српска пјесма, којима је драга српска књига. Нијесмо није у стању тако и толико да облагородимо српску душу, да оплемени осјећаје српске срце и вјери, да очистимо дух и срце наше омладине, па пјесма и прози, која му буди и одгајамо пјеру у старе умове. Нијеби у корак за новима прогреса и културе страних, обриснимо сврха, ми треба да прегрмимо, и ми се трудимо да не напустимо оне идеале, који су наше старе научили, да нас остане свему ревности, иначе у лијепу будућност, одоше се увиђе помоћи.

да сигурају своје интересе, да начине мјеста свом утицају, нијесу гледали са великим задовољством реформе, те и оно подулеђе Г. Јергоића против на големе процесе, па чак доће и досле да је једва добио 40.000 фунти стерлинга, положених у Техерану у име залога. Двадесет је година прошло од тада. Шах пересијски попустио је од времена на времене да у својој држави уведе извјесне реформе али је умјеја исплатити на свијетле. Послиједи енглески у Техерану, сир Херија Друмонд Воле учинио је да добије концесију за отварање пристаништа јевропској трговини, али се ни тим не ништа постигло, док се недјелицом се веже Ахвал са Испаханом и Техераном. И око овога се трудио исти послиједи, али је наилазио на тешкоће, које је стављала на путу Русија. Природно је за свим, што државници руски нијесу могли мирно гледати растење енглешког утицаја јер би у том случају интереси руске царевине дошли почеше у опасност. Енглеска са своје стране мислио је такође сво да стане на путу руском утицају и туђе се разлија ривалство између ове двије велике државе и тамо је дошло по оној нашој народној пјесми „баце се јетрве срчо свекрвин", јер доћ се оне двије државе отимају око неког утицаја, дотле пате интереси Пересије. Међу тим је енглеском послиједи пошло да руском да придобије на своју страну сир Х., у коју је дао опет бирону Рајтеру концесију за пошиљке „Imperial Bank of Persia", коју је шта: емисија банкнота, експлоатација рудника и шума за експлоатацију рудника, грађење друмова и подизање фабрика.

О, [illegible] резултатима рошије дужина у Турској, и сама дошла на мисао још 1890. год. да у Праву учини нешто слично томе. Али овде не прође наиђоше. Мисао на здеб и воду у Пересији не би би много популарнија од мисао дужина, који је тако рећи постао неусушна потреби сваком Пересијанцу. Пересијанац може да трпи глад и жеђ, али на пошаљи не може да се одвоји од своје луле. Он пушо свуда, у кући и у чаршији, на коњу и у шетњи, нити се икада обиђе на мјесто, где не пуши. Пријемно је дакле, што је настала у народу велика узбуђеност, па је довело до мисао дужина. Принеси послиједи сваки прилаз на вјерске, отимајући их да не пуше дужи, који му дају Јевропљани своји нечистим рукама. И лаеста читав мјесец дана Пересијанци сви листом остаде пушоше и тако стала потрошиа дужина, која је износила на 20 милиона франака на годину годину! Тако нарамо јако осјећало, осмјеле се улисти и становништво оточе да пријети и самоме шаху Пересијану. Концесија се уз то натраг, а 100.000 лира стерлинга буде плаћено концесионеру на име отште.

По свим изгледима у Пересији фанатични свештеници проповијеђају против сваког покушаја увођења ових реформе, оне неће ни да им ко год говори о Јевропи и Јевропљанима. Али ниједан не тако не може остати увијек. Утицај Јевропљана расте сво више и више и нема сумње, неће прошли много времени, а Пересија ће бити приступачна свакој реформи, која би пошла у прилог цивилизацији. Може ће ово пости у том, што ће посјетити Русија је прије [illegible] у Азију, па по томе на Пересија не може се отрести мисао [illegible]

Из Србије.

РАЗЛИЧИТО.

(Стогодишњица смрти Људевита XVI.) На 21 јан. навршило се сто година од трагичне смрти Људевита XVI. на губилишту. Свијет се у ово сто година пружао другим очима мотрити овај врлеи догађај и дручије га судити, него ли су га судили савременици. Не мо није знане Људевит XVI. овај тиран, нашим се је причинио француским Јакобинцем, већ је само недужна жртва, која је криву својом морала платити грјехове својих отаца. Умни Тајне доказао је на темељу списа, да је француски покрет мирно почио еволуционим путем, ако се је народ хтио спасити из своје страховите потлачености и немоћи.

Људевит, XVI. унук Људевита XV., родио се у Паризу 23 августа 1754. Његов отац и мајка и старија браћа умријеше, кад њему још није било на 12 година. Одликовао се у духу свог времена, али у њега сјајаше мало талента. Крјепак тијелом, добар срцем, био је духом слаб. На 10 маја 1770. оженио се аустријском надојвотинком Маријом Антонијетом, кћером царице Марије Терезије. Несрећа је хтјела, да је под те слике у Паризу нагомилано 200 особа у стваре, која је настала под небачене потромета. То су сматрали злим знаком. На 10 маја 1774 умре Људевит XV., а на престол се постави његов слаби унук, који се окружио изврсним људима попут Тургота и Малешербеса, а посебе повјерио финанције Некеру. Позната је борба отаљишта против одштом за реформу те силе врховним отаљишта за 5 маја 1789 год. Тим даном започиње нова епоха. Краљ је сад наше губио од свог угледа и био приморан пруже у руцама странака, доз нијесу слиједиле ове одлучне стране: рапор бастиље 14 јула 1789., пут краљев у Париз 5 октобра 1789., његов бјег 20 јуна 1790., јурош на Тиљерије 20 јуна 1792., устанак од 10 августа 1792., који је уродио затвором краља и његове породице, те проглашење републике 22 септембра 1792 год. Конвент обтужио је Људевита XVI. с заједнице земље и завјера против устава. Одбор 24 Јакобинаца водио је истрагу те је отворио у краљевском двору у отајним уходану жељезну путању с дописима Људевита XVI., којим се је доказало, да је тражио спољашњу помоћ по својој браћи, да је стајао у свези с Марабоом, да је основао протуреврат и да је издавао не лике свете у подмићивање новина.

У конвенту водиле су се жестоке добате о том, да се краљ стави под обтужбу и да му се суди. Робеспјер је прво тражио његову смрт. Луј Капет, само су краља звали, био је 11 децембра 1792 први пут позван пред конвент, којему је предсједавао Барер. Краљ се није оправо, био је добричина, али је замолио, да му се доведе бранитеља. Конвент му попуни међу и он изабра бранитеље Трушета и Малешербеса, којима се придружи ако трећи натјеран и младе Десеа. Други пут дошао је пред конвент 26 децембра, те је Десеа држао врлоан говор у краљеву обрану, но мало је од тога користи било. Јакобинци су одлучили краља жртвовати, а одбрана Жирондиста није ништа користила. У одбору водиле су се још дуге расправе до 14 јануара 1793, кад су се формулирала ова три питања, која су се предложила конвенту: „Је ли Луј Капет крив?" „Има ли се његова осуда подвијети народу на потврду?" „Какву казну заслужује?"

На 15 јануара гласовало се је о првом питању, које је скоро једногласно потврђено. Код другог питања гласовала су 424 заступника за не, 283 за да, а 10 их није гласовало. О трећем се је питању гласовало 16 јануара. У свем су гласовали по именце 721 заступник, дочим их је 29 било одсутних што рад болести, што у служби државној). Абсолутна је већина дакле износила 361 глас. Гласовање започело је на вечер у 7 сати те је трајало потпуна 24 сата, јер је сваки заступник свој глас мотивирао. Међутим је у Паризу владала страховита узрујаност. Нико није спавао, сви је било на улици, гдје је владала бука и врева. На вечер 17 јануара 1793 у 7 сати проглашено је предсједника конвента Барер, да је за смрт бољујетно гласовало 366 заступника, међу њима и војвода Фелип Орлеанска (Egalité), на смрт ук уејет, да се опрости одводи 34, за галере 2, за затвор и тада прогон 319. Одлучило је давао 5 гласова.

На 18 и 19 јануара у конвенту се је чуло одлагати извршење казне. Но конвент одлучи, да се краљ имаде 21 јануара сахранити, а министри Шарт и Лебрун морали су 20 јануара краљу приобћити осуду. Људевит саслушао је осуду мирно и затражио свештеника. Доводили му abbée Едгворта из Шартреа ако и то, да се опрости са својом фамилијом. На 21 јануара устао је Људевит већ у 5 сати те се причестио. У 9 сати ушао је у њему грађанин Анжерад, пријо пјмар, Сантер с војницима, да га отрати на губилиште. Сједоше у кочију те се одвезоше пред Тиљерије на револуционом трг, гдје је била подигнута гиљотина. Један сат требали су, док су дошли замјену силне сјајтиве сјајно. У 10 сати попео се је Людевит XVI. чврстим корацом на губилиште до гиљотине, гдје је примио потоњи благослов свештеника: „Сине Св. Людевита, усиди се на небо!" На то се подигну и рече народу: „Ја мијесом крив, опраштам мојим крвницима и молим се Богу, да моја крв падне над Французе!" На то по знаку Сантерову забубњаше бубњари, а пар часова доцније паде Людевитова глава под ножем.

Людевит XVI. закопан је на гробљу Св. Мандалене 10 августа 1792, те је ондје остао све до г. 1815 кад му пренијеше посте у краљевску гробницу у Сен Денис. Девет мјесеци иза његове смрти умрла је исто тако краљица Марија Антонијета, а једну годину касније бијаху сви његови главни противници: Робеспјер, Дантон, Сен Жист и т. д. мртви, сматрајући као он. „Н. Новине".

(Исељавање у Бразил.) Како стиже вијести из Бразила, да је тамошња влада склонила с њиховом друштвом споразумјеро погодбу, по којој то друштво има кроз 10 година, почињући са годином 1893 насјелити у Бразил не мање него милион подсјелаца и обртника из Европе. Насељавање има доћити сурамјерно у свијем годинама, за које погодба траје и то, да друштво по свиј насјелити најмање године не мање од 50.000 ни више од 100.000 Европејаца. Већи дио од тијех имају бити земљаци и мањи дио обртника. Несмјелане насјеленика влада Бразилијанска не ће примати. Друштво ће добити 10 долара за сваког насјеленика на путне трошкове. Друштво је већ расподјелило своје агенте у Италију, Њемачку и у неке покрајине Аустро Угарске, особито у Галицију и горњу Угарску.

Ми ћемо нашијем читатељима предочити ставе Европејаца у Бразилу по једном пољском листу, који је био послао свог нарочитог изјестатеља, да проучи ако се надаје насеобине пољске у Бразилу. Ево што тај лист доноси: У Бразилу очекује сваког насјеленика из Европе модерно ропство и — прерана смрт."

Ради тога одлучили су многи родољуби богати Пољаци, да на своје трошкове опет повратте своје земљаке, и то се управо сада извиђа. С тога би препоручали свакоме да настоји да испрјечи, колико може, то исељавање. „Н. Н."

(† Јосе Зорила и Морал.) Из Мадрида долази брзојавна вијест, да је ондје 22 тек. м. умро најзнаменитији савремени шпањолски пјесник, poeta laureatus, José Zorilla y Moral. Покојник родио се је 21 фебруара 1817 год. у Валадолиду, гдје се је посе подао пјесништву и оретно умио у својим радњама спојити старовјековне мотиве с модерним животом. Повјјрије написао је више изворних комедија, као што су: „El zapatero is el rey" и „Don Juan Tenorio" а затим се дао на широко епско пјесништво, у чем га није надмрелио ни један модерни шпањолски пјесник. Плодови његове муse сабрани су под насловом: „Cantos del trovador", „Flores perdidas" „Granada, poema oriental". Прије пет година био је Зорила у Гранади најсвечанијим начином окрунјен за пјесника. Он и Теннисон бијаху једини и посљедњи окрунјени пјесници у Европи.

(Сибирска жељезница.) Градња сибирске жељезнице је у овај час најјачим подузећем свијетским. Нијемо изведене у стању је да изведе велике промјене у животу цијелих народа, цијелих држава, па и цијелих дијелова свијета. Умјесто на примјер суецки пропов. Док није било њега — свеза са далеким азијатским истоком била је врло тешка, т. је тражила велике своте новаца и времена. Бродови пловили су до Кине или до Јапана онда кад добре воде, а њихове пловидбе сличале су путу пио свијета. Наравном посе дицом било је, да се је морао прорадити суецки пропов, јер је тиме настала правилнија свеза са истоком. Једнако важним подузећем за цијели свијет је сибирска жељезница. Русија подузимаде ту велику градњу послије многог и дугог размишљања, а то је околност, која учвршћује повјерење у тај велики подват овога столјећа, а то тим више, што га подупире са непредном љубави цар Александар III. Ову љубав дијелећи царевић Никола, чије предлажеље путовање ово свијета било је тако уређено, да је досиио на источни конац Азијеа Русије управо над се је полагао темељни камен сибирске жељезнице.

Како је познато руски министар финанције предао је пригодом ове године пару спомен-спис. Сада је тај спис излазио у министарском „Вестнику финанција." Из списа видимо ове велике податке о сибирској жељезници.

„Погледамо ли на ме ко", — речено је у том спису — „да тако велика и богата земља, како је Сибир, буде оживљена и кроз отворена колонизаторским потребам руског народа; нас ће само околност, да ће помоћу жељезнице бити Сибир употребљен за господирење цијеле Русије — оправдати би то подухвате.

Сјајан примјер, који су дали су сјеверо америчке државе, које су пустоши и отоке претворили у богате и плодне житнице, из којих се и Европа храни, заслужује нашу најјачу пажњу. Разлика је само та, да је у Америци градњу провело приватно подузеће, које је имало на уму само своју корист, дочим сибирску жељезницу изводи руска влада, која имаде на уму само благодат народа. Кад буде готова сибирска жељезница, све азијске земље биће ће присиљене тражити свезу са Русијом. Него и западно европске државе морате ће тражити наше посредништво у својим односајима на Кином и Јапаном. Све то обећаје тако велики преокрет трговачке политике Европе, да је тешко представити будући силни промет на руским жељезницама, нашо ће настати послије отворења сибирске жељезнице. Важност и корист сибирске жељезнице биће ће без сумње, те неће остати ограничена само на Русију већ ће се распростирати на свјетску трговину. Отворење сибирске жељезнице биће моментом, који ће значити епоху у повјести човјечанства."

(Чај и кава.) Не упуштајући се у предходну студију о доброти или корисности једног и другог овог пића, јер је свакка друга мајка природе; него знајући да се у нас много пије кава, а и да је на прагу руско српски трговински уговор, ево да изнесемо однос ова два напомнута пића, која нијесу личе на луксуз, нијесу на обичај а нијесу на насушну потребу. Док Рус, Инглез и Американац мисли да не би могли живјети без чаја, дотлем опет из источњаци, ближи чају, мислимо да не знају оточети посао из јутра без кафе, пити ћеби а да једну не попијемо. Европа и Америка троше годишње преко 40 мил. кгр. чаја, а мало ко у пола, па да видимо у чему је та разлика. — На овом мјесту истиче се издашност чаја, а што је најглавније лежи у корисности. У једној здјелици (шољици) чаја има 5·29 дјелова гвожђа оксида 071 манган оксида, док у истој количини каве има само 0·25 оксида гвожђа и 0·00 манган оксида. У 70 гр. сушеног чаја (најбоље врсте — нијесу чај — —) има 0·104 гр. оксида гвожђа и 0·10 гр. манган оксида. Из овог се даде лако увидјети, од каве је знаде напитак чаја за оне, који пате од малокрвности и бледила. У Инглеској, Русији и Америци пије ће се најмање бијелог женскиња, а код нас, као да се милује бледило. — ко жели ојачати крв, нека замијени пијеће каве с чајем („Hausfrau").

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА".

БЕЧ, 23 јануара. — Калмоки и Зајабег повратили су посјете принцу Кобурговом.

АТИНА, 23 јануара. — Опет је било потр са на Занту. Крал. је отишао на Занте.

РИМ, 23 јануара. — Камара је издала Де Зербија суду.

СЕВАСТОПОЉ, 23 јануара. — Азовско море сасвијем се смрзло.

БЕРЛИН, 23 јануара. — Цар. ић је изјавио преко телеграфа дубоке осјећаје искрене захвалности за дочек приређен му у Берлину.

ПАРИЗ, 24 јануара. — Није истина, да је Камбон упућен да чини пресију на Порту, да сазове јевроче у конференцију због питања мисирског.

МАДРИД, 25 јануара. — Стање Краљево слиједи одити на боље.

АТИНА, 25 јануара. — Крал. је присиио на Занте са Краљицом и са Принцесама Константином и Николом.

ПАРИЗ, 26 јануара. — Камара је примила накнадни кредит Дахомеја.

БЕЧ, 27 јануара. — Силе су примиде симпатично предлог аустријски, да се сазове међународна конференција због заједничких мјера против колере.

ПАРИЗ, 28 јануара. — Цар је изразио Моренхајму сажаљење због кјеста поморанскијех, као и своје повјерење. — Потврђује се да је колера у Марсеју. — Кинеска је предложио мопију да камара подржава владу у сузбијавању корупције. Рибо је мопију примио, а камара је за у гласовала са 446 противу 3 гласа.

ПАРИЗ, 29 јануара. — У нарвиши пашмској Фердинанд и Шарл Лесепс осуђени су на пет година тамнице и 3000 франака трошака, Фонтан и Коту на двије године и 3000 франака, Ајфел двије године за злоупотребу повјерења.

РИМ, 29 јануара. — Крал. је послао Престолонаслједнику румунском орден Анунцијате.

ОБЈАВА.

Број 1.

Даје се свакоме на знање, да „Грађанска Каса неће, од 1-вог Априла 1893, примати више ни комате сребрне од два фиорина н. пр. ни комате четвртине од 25 новчића, сребрне.

Цетиње, 1 Јануара 1893.

МИНИСТАРСТВО ФИНАНЦИЈЕ

ОБЈАВА.

Пошто се до данас нико нијесмо јавио да купи кућу Машана Марковића, надату на јавну продају објавом ове управе од 14 децембра пр. године, Бр. 688, то се продужује рок продаји исте куће до 1 марта о. г., кога ће се дана кућа потписати онноме, који буде најнижу цијену понудио.

У исто вријеме позивају се дужитељи Марковића, да реченог дана присуствују лично, или њихови пуномоћници, продаји куће у потписаној канцеларији. Сувише, да подносе чисте рачуне и признанице, по којима задужују Марковића, иначе ће се одбити од даљег потраживања.

Број 57.

Цетиње, 28 јануара 1893.

Из канцеларије

(1—1) УПРАВЕ ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

ОБЈАВА.

Пошто се нико непријавио до означеног дана, да кућу Нићулка Мандића купи, која је изнесена на јавну продају објавом ове Управе од 21 децембра пр. год., Бр. 701, то се продужује рок продаји исте куће до 22 марта ов. год. Зато се позивају сви дужитељи Мандића, до реченог дана присуствују лично, или њихови пуномоћници, у подносној канцеларији продаји куће, и подносе чисте рачуне и признанице по којима задужују Мандића, иначе ће изгубити право потраживања.

Број 58.

Цетиње, 28 јануара 1893.

Из канцеларије

(1—1) УПРАВЕ ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

ПОШТАНСКЕ БИЉЕГЕ.

Са најбољим цијенама купујем сваку количину маркиних биљега: бугарских, српских, црногорских, румунских, турске бугарске са даћом, турских, грчких и левантинских, тако исто стара писма, отворена писма, новце, старине, разне колекције биљега. Све отворене понудјем рада и жељам одмах повратном поштом.

Budapest (Hongrie) **A. Weiss.**
Váczi Korut 4. Commerce de timbres.
(5—20)

Уредник Др. А. Томановић. Издавалац Држ. Штампарија У њој. прог. државној штампарији.